

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije

Območna enota Ljubljana

**STROKOVNE ZASNOVE
VARSTVA KULTURNE DEDIŠČINE
za območje občine ŠMARTNO PRI LITJI**

Pripravile:

Petra Jernejec Babič, univ. dipl. inž. kraj. arh., konservatorska svetovalka
Nataša Pirnat, univ. dipl. geog., višja konservatorica
Aleksandra Renčelj, univ. dipl. etnologinja in kult. antropolog., konservatorica

Vodja območne enote:

Boris Vičič
univ. dipl. arheolog
konservatorski svetovalac

Ljubljana, februar 2008

Vsebina

1	UVOD	3
2	PRAVNE OSNOVE	4
2.1	ZAKONSKI IN PODZAKONSKI AKTI	4
2.2	DRUGE PRAVNO-FORMALNE PODLAGE:	4
3	SPLOŠNA IZHODIŠČA	5
4	SPLOŠNI VARSTVENI REŽIMI.....	6
4.1	REŽIM ZA VAROVANJE ARHEOLOŠKE DEDIŠČINE	6
4.2	REŽIM ZA VAROVANJE STAVBNE DEDIŠČINE.....	7
4.3	REŽIM ZA VAROVANJE MEMORIALNE DEDIŠČINE	8
4.4	REŽIM ZA VAROVANJE NASELBINSKE DEDIŠČINE.....	8
4.5	REŽIM ZA VAROVANJE VRTNOARHITEKTURNE DEDIŠČINE.....	8
4.6	REŽIM ZA VAROVANJE DEDIŠČINSKE KULTURNE KRAJINE	9
4.7	REŽIM ZA VAROVANJE ZGODOVINSKE KRAJINE	9
4.8	REŽIM ZA POSEBNE TIPE DEDIŠČINE	9
4.9	VPLIVNO OBMOČJE	10
5	SEZNAM ENOT NEPREMIČNE KULTURNE DEDIŠČINE	11

1 UVOD

Na podlagi Zakona o varstvu kulturne dediščine (Ur.l. RS št. 7/99, v nadaljevanju - ZVKD) mora pripravljavec pri sprejemanju aktov s področja urejanja prostora kot obvezno sestavino za presojo vplivov na nepremično dediščino, ki jih je v uresničevanju teh načrtov mogoče pričakovati, upoštevati strokovne zasnove za varstvo dediščine (v nadaljevanju – strokovne zasnove). Strokovne zasnove izdelava Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Ljubljana (v nadaljevanju ZVKDS, OE Ljubljana), kot pristojna strokovna javna služba

Za območje občine Šmartno pri Litiji so bile za potrebe priprav prostorskih aktov pripravljene:

- **Strokovne podlage s področja varstva kulturne dediščine za spremembe in dopolnitve prostorskih setavin dolgoročnega plana občine Litiji (Ljubljana, september, 2001).**

Na podlagi zakona o urejanju prostora (Ur. l. RS št. 110/02, 8/03 – popravek) ter Zakona o prostorskem načrtovanju (Ur.l. RS 33/07) pa so bile izdane za potrebe priprave prostorskih aktov, ki veljajo na območju občine Šmartno pri Litiji naslednje (kulturnovarstvene) smernice:

- **Kulturnovarstvene smernice k spremembam in dopolnitvam prostorsko ureditvenih pogojev za območje Občine Šmartno pri Litiji (Ljubljana, februar 2007).** *Opomba: tabela enot za celotno območje občine.*
- **Smernice varstva kulturne dediščine za Strategijo prostorskega razvoja Občine Šmartno pri Litiji (Ljubljana, avgust, 2006).**
- **Smernice varstva kulturne dediščine za Prostorski red Občine Šmartno pri Litiji (Ljubljana, september, 2007).**

Strokovne zasnove vključujejo enote dediščine, ki so v času njihove priprave evidentirane kot kulturna dediščina. Ker pa se podatki o evidentirani kulturni dediščini spreminjajo (novi vpisi v register nepremične kulturne dediščine, spremembe vpisov, izbrisi,...) se morajo spreminjati (dopolnjevati, ažurirati) tudi strokovne zasnove. To je pomembno tudi zato, ker kulturnovarstveni akti ne smejo biti v nasprotju s strokovno zasnovo varstva kulturne dediščine (41. člen ZVKD).

Ker so bile za območje občine Šmartno pri Litiji izdelane strokovne zasnove, datirane v različnih časovnih obdobjih, katerih vsebina je bila občini posredovana s smernicami za različne prostorske akte, je ZVKDS, OE Ljubljana z namenom boljšega pregleda in jasnosti, izdelal pričujoči čistopis strokovnih zasnov (na podlagi ZVKD 40. – 43. člen) za območje občine Šmartno pri Litiji.

2 PRAVNE OSNOVE

2.1 Zakonski in podzakonski akti

- Ustava Republike Slovenije (Ur.l. RS, št. 33/91)
- Zakon o uresničevanju javnega interesa na področju kulture – uradno prečiščeno besedilo (ZUJIK-UPB1, Ur.l. RS, št. 77/07)
- Zakon o varstvu kulturne dediščine (ZVKD, Ur.l. RS, št. 7/99)
- Zakon o lastninjenju kulturnih spomenikov v družbeni lastnini (ZLKSDL, Ur.l. RS, št. 89/99, 107/99)
- Zakon o urejanju prostora (Ur.l. RS, št. 110/02, št. 8/03 – popravek, 58/03-ZZK-1) s podzakonskimi akti
- Zakon o prostorskem načrtovanju (Ur.l. RS št. 33/07) s podzakonskimi akti
- Zakon o graditvi objektov - uradno prečiščeno besedilo (ZGO-1-UPB1, Ur.l. RS, št. 102/04) s podzakonskimi akti
- Pravilnik o registru nepremične kulturne dediščine (Ur.l. RS, št. 25/02)
- Sklep o kulturnih spomenikih in naravnih znamenitostih, ki so postali last Republike Slovenije (Ur.l. RS, št. 46/97)

Sprejete in ratificirane mednarodne pogodbe

- Zakon o ratifikaciji Evropske kulturne konvencije št. 18 (Ur.l. RS, št. 7/93)
- Zakon o ratifikaciji Konvencije o varstvu kulturnih dobrin v primeru oboroženega spopada (Ur.l. RS, št. 7/93)
- Protokol k Haaški konvenciji (Uradni list FLRJ - Mednarodne pogodbe, št. 4/56)
- Uredba o ratifikaciji Konvencije o ukrepih za prepoved in preprečevanje nedovoljenega uvoza in izvoza kulturnih dobrin ter prenosa lastninske pravice na njih (Ur.l. RS, št. 7/93)
- Zakon o ratifikaciji Konvencije o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine (Ur.l. RS, št. 7/93)
- Zakon o ratifikaciji Konvencije št. 121 o varstvu evropskega arhitektonskega bogastva (Ur.l. RS, št. 7/93) – t.im. Granadska konvencija
- Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o varstvu arheološke dediščine (spremenjene) (MEKVAD, Ur.l. RS - Mednarodne pogodbe, št. 7-21/99, 24/99) - t.im. Malteška konvencija
- Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o krajini (MEKK. Ur.l. RS, št. 19/03) – t.im. Krajinska konvencija

2.2 Druge pravno-formalne podlage:

Državni prostorski akti:

- Odlok o strategiji prostorskega razvoja Slovenije (OdSPRS, Ur.l. RS, št. 76/04)
- Uredba o prostorskem redu Slovenije (PRS, Ur.l. RS, št. 122/04)

Državni razglasitveni akti:

- Odlok o razglasitvi Gradu Bogenšperk za kulturni spomenik državnega pomena (Ur.l. RS, št. 81/99), - Odlok o spremembi Odloka o razglasitvi Gradu Bogenšperk za kulturni spomenik državnega pomena (Ur.l. RS, št. 46/2005),
- Odlok o razglasitvi sušilnice za sadje pri hiši Liberga 2 za kulturni spomenik državnega pomena (Ur. l. RS, št. 66/2001).

Občinski razglasitveni akti:

- Odlok o razglasitvi arheološkega kompleksa Gradišče pri Litiji za kulturni in zgodovinski spomenik (Ur.l. RS, št. 41/90).

3 SPLOŠNA IZHODIŠČA

Celostno ohranjanje dediščine

Predstavlja smiselno porazdelitev nalog ohranjanja dediščine med različne državne organe in na lokalne skupnosti ter njihovo medsebojno sodelovanje. Državljeni, lastniki dediščine in drugi zainteresirani (društva, združenja, nevladne organizacije) so pomemben in enakopraven soudeleženec pri sprejemanju odločitev na vseh ravneh odločanja. Celostno varstvo dediščine se načrtuje in uresničuje tudi z instrumenti urejanja prostora. Različne dejavnosti in rabe, ki se pojavljajo v prostoru, se morajo seznaniti z omejitvami in prednostmi zaradi varstva dediščine že na nivoju strateških prostorskih aktov in upoštevati varstvena načela, ki zagotavljajo ohranitev kulturne funkcije dediščine v prostoru.

Načela, ki izhajajo iz zagotavljanja celostnega varstva dediščine, so:

- varstvo dediščine je treba vključiti med cilje prostorskega planiranja, od priprave razvojnih načrtov do izdajanja dovoljenj za posege;
- varstvo zahteva sodelovanje na vseh ravneh (med urbanisti, investitorji in konservatorji) ter vključevanje in obveščanje javnosti;
- varstvo dediščine ne vključuje le posameznih spomenikov, pač pa celotno človekovo okolje;
- varstvo vključuje ne samo najpomembnejše spomenike, ampak tudi tiste skromnejše stavbe, ki same po sebi nimajo lastnosti spomenika, a imajo izreden pomen v kontekstu celote naselja in kvalitetno oblikujejo njihov značaj;
- zagotoviti varstvo in prenovu objektov kulturne dediščine v prostoru na tak način, da ji zagotovimo ustrezno uporabo v skladu s sodobnimi potrebami in načinom življenja.

Trajnostna raba

Ustrezen prostorski razvoj s svojimi prostorskimi rešitvami mora omogočati trajnostno rabo dediščine na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča degradacije dediščine ali celo izgube dediščinskih (spomeniških) lastnosti, ki se morajo ohranjati za sedanje in bodoče generacije. Dediščina je neobnovljiv vir, ki potrebuje za svoj obstoj aktivno (upo)rabo, vendar le do določenih meja.

Dediščina kot dejavnik vzdržnega prostorskega razvoja

Vzdržen prostorski razvoj vključuje štiri vidike ali dimenzije vzdržnosti: ekonomsko, socialno, okoljsko in kulturno. Ohranjena dediščina in njena integracija v prostoru sta eden od nosilcev trajnostnega razvoja občine na vseh področjih (gospodarstvo, kmetijstvo, kultura, okolje, itd.).

Dediščina kot razvojni dejavnik in prostorski potencial

Pri prostorskem načrtovanju je potrebno dediščino obravnavati kot dejavnik kakovosti prostora ter kot vir blaginje in priložnosti za razvoj. Dediščina s svojo raznovrstnostjo in kvaliteto predstavlja pomemben socialni, ekonomski, vzgojni in identifikacijski potencial, katerega mora občina izkoristiti za doseg prostorsko uravnoteženega razvoja.

4 SPLOŠNI VARSTVENI REŽIMI

Varstvo in ohranitev kulturne dediščine je eden od osnovnih namenov in ciljev prostorskega načrtovanja. Z možnostmi, ki jih ima na razpolago, lahko preprečuje njeno poškodovanje, propadanje ali uničenje. Zahteve varstva kulturne dediščine se vključujejo v prostorsko načrtovanje tako, da se upoštevajo:

- varstveni režimi iz aktov o razglasitvi kulturnih spomenikov,
- varstveni režimi za vso evidentirano kulturno dediščino in njeno vplivno območje,
- presoje vplivov na kulturno dediščino.

V tem poglavju so splošni varstveni režimi posplošeni na tip dediščine (arheološka, stavbna, memorialna itd.). Iz priloženega pregleda enot nepremične kulture dediščine pa je razvidno, kateri tip varstvenih usmeritev oz. varstveni režim velja za posamezno enoto dediščine. Za posamezne (večje) enote lahko velja tudi več varstvenih režimov (npr. za območje določenega gradu lahko veljajo režimi za stavbno, vrtnoarhitekturno, arheološko dediščino, ipd.), saj je v preglednici tip varstvenega režima opredeljen po principu pretežnosti.

Splošni režim, ki velja za vse tipe dediščine:

- kulturna dediščina se načeloma varuje in ohranja na mestu samem (in situ);
- varuje se tudi ustrezno veliko območje okoli dediščine, z namenom preprečitve neposrednih ali posrednih negativnih vplivov na dediščino;
- na objektih ali območjih dediščine niso dovoljeni tisti posegi ali takšni načini izvajanja dejavnosti, ki bi prizadeli varovane vrednote in njihovo materialno substanco, ki jih nosi;
- možno so tisti posegi in prostorske rešitve, ki prispevajo k trajni ohranitvi dediščine ali zvišanju njene vrednosti.

Za kakršnekoli posege v enote kulturne dediščine - vključno z vzdrževalnimi deli, ki bi lahko povzročili spremembo videza (npr. barve) ali materialne substance dediščine (npr. novi materiali) - je potrebno pridobiti kulturnovarstvene pogoje in soglasje (45. – 46. člen ZVKD, Ur. list RS, št. 7/99).

4.1 Režim za varovanje arheološke dediščine

Zlasti se varuje:

- zemljišča in zemeljske plasti z arheološkimi ostanki pred različnimi destruktivnimi posegi in rabami (izkopi, nasipi, intenzivna kmetijska in gozdarska raba, gradnja različnih objektov in infrastrukturnih naprav, iskanje najdb s strani nepooblaščenih ljudi itd.);
- prostorski in vsebinski kontekst arheološkega najdišča.

Arheološka dediščina so zemljišča in zemeljske plasti, ki hranijo sledove človekovega delovanja v zgodovinskih obdobjih, ter predmeti iz teh plasti oziroma obdobjih, ne glede na to ali so na kopnem ali pod vodo.

Osnovna izhodišča pri varovanju arheološke dediščine so:

- varovanje najpomembnejših arheoloških najdišč v obliki rezervatov oziroma prostorsko urejenih območij (prezentacija »in situ«);
- ohranitev kulturnega in znanstvenega pomena dediščine pri posegih v prostor z izvedbo predhodnih arheoloških raziskav, pri čemer je treba dati prednost nedestruktivnim metodam (geofizikalni, georadarski terenski pregledi);
- integralno varstvo s sistematičnim vključevanjem v prostorsko načrtovanje na vseh ravneh.

Novi posegi v prostor se arheološkim najdiščem načeloma izogibajo. V robne dele najdišč in v najdišča znotraj poselitvenih območij se lahko posega le, če ni možno najti drugih rešitev in le na osnovi rezultatov predhodnih arheoloških raziskav. Pri gradnji zahtevnih objektov in objektov gospodarske javne infrastrukture je treba zagotoviti predhodno arheološko vrednotenje na celotnem območju predvidenega posega in ne le na območju do sedaj prepoznane arheološke dediščine.

4.2 Režim za varovanje stavbne dediščine

Zlasti se varuje:

- tlorisna in višinska zasnova (gabariti);
- gradivo (substanc) in konstrukcijska zasnova;
- oblikovanost zunanjsčine (členitev objekta in fasad, oblika in naklon strešin, kritina, stavbno pohištvo, barvo, detajli itd.);
- funkcionalna zasnova v notranjem in pripadajočem zunanjem prostoru;
- komunikacijska in infrastrukturna navezava na okolico (pripadajoči odprti prostor z niveleto površin ter lego, namembnostjo in oblikovanostjo pripadajočih objektov in površin, odnos do drugih objektov na parceli in do sosednjih stavb);
- prostorski kontekst, pojavnost in vedute (predvsem pri prostorsko izpostavljenih objektih - cerkvah, gradovih, znamenjih itd).

Varuje se tudi širša okolica objekta, ki zagotavlja funkcionalno integriteto varovane stavbne dediščine v širšem prostoru brez motečih prvin.

Stavbno dediščino zaradi boljše preglednosti delimo na:

- profano (podeželske, mestne in trške stavbe),
- sakralno (cerkve, kapelice, znamenja),
- sakralno-profano (samostani, župnišča).

V stavbno dediščino se lahko posega z vzdrževalnimi, sanacijskimi, raziskovalnimi in obnovitvenimi deli v smislu boljše prezentacije objekta v skladu s kulturnovarstvenimi pogoji in soglasjem ter določili konservatorskega programa za spomenik. Usmeritve smiselno veljajo tudi za določene oblike tehniške dediščine (območja, stavbe, skupine stavb, naprave itd.), ki pričajo o razvoju proizvodnih sredstev, tehnologije in tehnične kulture v Sloveniji.

4.3 Režim za varovanje memorialne dediščine

Zlasti se varuje:

- avtentičnost lokacije;
- materialno substanco in fizično pojavnost objekta;
- vsebinski prostorski kontekst območja z okolico in vedute.

Memorialna dediščina prvenstveno obeležuje spomin na pomembnejše dogodke in osebnosti iz naše zgodovine. Kot memorialno dediščino lahko obravnavamo spominska obeležja, spominske plošče, grobove in nagrobnike ter določene prostore in stavbe.

V memorialno dediščino se lahko posega z raziskovalnimi, vzdrževalnimi, sanacijskimi in obnovitvenimi deli v smislu boljše prezentacije ter v skladu s kulturnovarstvenimi pogoji in soglasjem.

4.4 Režim za varovanje naselbinske dediščine

Zlasti se varuje:

- zgodovinski značaj naselja;
- naselbinsko zasnovo (parcelacija, komunikacijska mreža, razporeditev odprtih prostorov);
- odnose med posameznimi stavbami ter odnos med stavbami in odprtim prostorom;
- prostorsko pomembnejše naravne prvine znotraj naselja (drevesa, vodotoki);
- prepoznavna lega v prostoru oz. krajini (glede na reliefne značilnosti, poti itd.);
- naravne in druge meje rasti ter robove naselja;
- podobo naselja v prostoru (gabariti, oblike strešin, kritina);
- odnose med naseljem in okolico (vedute na naselje in pogledi iz njega);
- stavbno tkivo (prevladujoč stavbni tip, javna oprema itd.).

Praviloma je za naselbinsko dediščino potrebno programiranje revitalizacije in rehabilitacije v okviru urbanističnih, krajinskih ali programskih zasnov. Ukrepi morajo biti prilagojeni tudi posebnim lastnostim posameznega tipa kulturne dediščine (stavbne, memorialne, arheološke itd.) znotraj naselja. V naselbinsko dediščino se lahko posega z vzdrževalnimi, sanacijskimi in obnovitvenimi deli v smislu boljše prezentacije v skladu s kulturnovarstvenimi pogoji in soglasjem.

4.5 Režim za varovanje vrtnoarhitekturne dediščine

Zlasti se varuje:

- kompozicijo zasnove (oblika, struktura, velikost, poteze);
- kulturne sestavine (grajeni objekti, parkovna oprema, skulpture);
- naravne sestavine, ki so vključene v kompozicijo (vegetacija, voda, relief itd.);
- funkcionalno zasnovano z navezavo na stavbno dediščino oz. stavbe in površine, ki so pomembne za delovanje celote;
- podobo v širšem prostoru z navezavo na okoliški prostor.

Pri drevoredih se zlasti varuje:

- oblikovno zasnovano drevoreda (dolžino, drevesne vrste, sadilno razdaljo, sistem zasajanja itd.);

- ekološke pogoje, ki so potrebni za razvoj in obstoj drevja;
- rastišče pred gradbenimi deli, ki lahko prizadenejo posamezna drevesa;
- posamezna drevesa pred škodljivimi posegi vanje (obsekavanje, poškodbe itd.).

Vrtnoarhitekturna dediščina potrebuje stalno vzdrževanje, ki ga lahko vrši le primerno usposobljen izvajalec v soglasju s pristojno kulturnovarstveno službo.

4.6 Režim za varovanje dediščinske kulturne krajine

Zlasti se varuje:

- krajinsko zgradbo in prepoznavno prostorsko podobo (naravne in kulturne prvine);
- odprti prostor pred urbanizacijo;
- procese sonaravnega gospodarjenja v kulturni krajini (tradicionalno rabo);
- tipologijo krajinskih prvin in tradicionalnega stavbarstva;
- način navezave na stavbno in naselbinsko dediščino oz. grajeno strukturo.

Kulturna krajina je po Zakonu o varstvu kulturne dediščine spomeniško območje, katerega strukturo, razvoj in funkcijo pretežno določajo človekovi posegi in dejavnost v prostoru. Varstvo kulturne krajine je lahko uspešno le v sklopu celovitega varstva dediščine skozi sistem prostorskega načrtovanja in v sodelovanju z dejavniki, ki s prostorom gospodarijo – kmetijstvo, gozdarstvo, poselitev, infrastruktura itd.

4.7 Režim za varovanje zgodovinske krajine

Poleg alinej iz režima za varstvo dediščinske kulturne krajine se zlasti varuje:

- avtentična lokacija prizorišč;
- preoblikovanost reliefa zaradi zgodovinskih dogajanj, morebitne grajene strukture, vsa gradiva in konstrukcije;
- zemeljske plasti z morebitnimi ostalinami;
- memoriala plastika, likovna oprema in vsi pomniki.

Zgodovinske krajine so kategorija, pri kateri so pomembne predvsem asociativne vrednosti krajine, ki so posledica dogajanja ali dogodkov iz zgodovine.

4.8 Režim za posebne tipe dediščine

Zlasti se varuje:

- ohranjeno materialno substanco;
- lokacijo in prostorsko pojavnost;
- vsebinski in prostorski kontekst navezave enote na okolico.

Pod tipološko oznako »ostalo« uvrščamo enote dediščine, ki jih z običajnimi osnovnimi tipološkimi oznakami ne moremo natančno opredeliti. To so:

- A vodnjaki, napajališča, jezovi, perišča, vodna zajetja, tehnične naprave itd.;
- B ruševine stavbne dediščine;
- C ruševine naselij (npr. opuščene kočevske vasi).

4.9 Vplivno območje

Za potrebe prostorskega načrtovanja se poleg objekta dediščine varuje tudi določena okolica varovane dediščine oz. njeno **vplivno območje**, t.j. območje, v katerem se presoja vpliv določenega posega na varovane lastnosti enote dediščine. Vplivno območje je določeno z zgodovinskega, funkcionalnega in vizualnega vidika. V njem pristojna kulturnovarstvena služba postavlja pogoje, pod katerimi je določen poseg možen ter določa način delovanja obstoječim rabam s ciljem ohranitve ali zagotovitve prostorske integritete, pričevalnosti, dominantnosti, možnosti delovanja dediščine. Če tega ni mogoče zagotoviti, lahko služba ugotovi, da določen poseg ali raba v določenem vplivnem območju nista možna. V primeru načrtovanja bistvenih sprememb ali intenziviranja rabe, ki bi utegnile imeti negativne posledice na lastnosti, pomen ali celo samo materialno substanco varovane dediščine ter na kvaliteto njene okolice, se lahko območje vpliva na dediščino obravnava tudi izven zarisanih območij.

Varovanje enot kulturne dediščine v vplivnih območjih smiselno dopolnjujejo tudi varstvene usmeritve za kulturno krajino, ki varujejo krajinsko zgradbo (naravne kot kulturne prvine), procese sonaravnega gospodarjenja v kulturni krajini, tipologijo krajinskih prvin ter način povezave s stavbno in naselbinsko dediščino.

Pomembnejše in prostorsko izpostavljene kulturne spomenike varujemo optimalno v njihovem vplivnem območju, kar predpostavlja poleg fizične ohranitve tudi ohranitev skladne krajinske podobe v najširši okolici oziroma vplivnem območju, ohranitev obstoječih funkcionalnih navezav in gospodarske osnove ter celovitosti. Drugo dediščino varujemo predvsem fizično, prostorsko pomembne in izpostavljene objekte pa tudi v njihovem vplivnem območju.

5 SEZNAM ENOT NEPREMIČNE KULTURNE DEDIŠČINE

EŠD	Ime	Tip	Kategorija	SDP	Opombe varstvo
19942	Bogenšperk - Gomilno grobišče Dvor-Strmec	1	2		arheološka dediščina
29	Bogenšperk - Grad Bogenšperk	2	1	SDP	stavbna dediščina
11150	Bogenšperk - Pollandova hiša pri gradu Bogenšperk	2	2		stavbna dediščina
20080	Cerovica - Hiša Cerovica 9	2	2		stavbna dediščina
2548	Črni Potok pri Litiji - Cerkev Povišanja sv. Križa v Brezju	2	2		stavbna dediščina
20064	Črni Potok pri Litiji - Grad Črni potok	2	2		stavbna dediščina
2193	Dolnji Vrh - Cerkev sv. Janeza Krstnika	3	2		stavbna dediščina
4155	Dvor pri Bogenšperku - Ruševine gradu Lichtenberg	1	2		arheološka dediščina
20278	Gozd Reka - Spominska plošča padlim v NOB	5	2		memorialna dediščina
6014	Gradišče pri Litiji - Arheološko območje Roven	1	1		arheološka dediščina
2552	Gradišče pri Litiji - Cerkev sv. Marije Magdalene	3	2		stavbna dediščina
20079	Jastrebnik - Kašča na domačiji Jastrebnik 6	2	2		stavbna dediščina
19958	Javorje pri Litiji - Arheološko najdišče Pančičev vrh	1	2		arheološka dediščina
1869	Javorje pri Litiji - Cerkev Marijinega vnebovzetja	3	2		stavbna dediščina
19951	Jelša pri Šmartnem pri Litiji - Arheološko najdišče Gradišča	1	2		arheološka dediščina
20081	Jelša pri Šmartnem pri Litiji - Domačija Jelša 8	2	2		stavbna dediščina
19957	Ježce - Arheološko območje Reber-Župnica	1	2		arheološka dediščina
550231	Kumpolje - Gradič	2	2		stavbna dediščina
1542	Leskovic pri Šmartnem - Prazgodovinsko gomilno grobišče	1	2		arheološka dediščina
2550	Liberga - Cerkev sv. Mohorja in Fortunata	3	2		stavbna dediščina
20078	Liberga - Hiša Liberga 7	2	2		stavbna dediščina
13862	Liberga - Sušilnica za sadje pri hiši Liberga 2	2	1	SDP	stavbna dediščina
20077	Liberga - Vas	7	2		naselbinska dediščina
19956	Lupinica - Arheološko najdišče Zaloga-Jelša	1	2		arheološka dediščina
19955	Lupinica - Gomilno grobišče Zabrezovje	1	2		arheološka dediščina
20076	Lupinica - Hiša Lupinica 4	2	2		stavbna dediščina
20075	Lupinica - Vinski hram južno od hiše Lupinica 16	2	2		stavbna dediščina
19948	Mala Kostrevnica - Grobišče na južnem pobočju Perovškovega hriba	1	2		arheološka dediščina
19947	Mala Kostrevnica - Grobišče na severnem	1	2		arheološka

EŠD	Ime	Tip	Kategorija	SDP	Opombe_varstvo
	pobočju Perovškovega hriba				dediščina
19950	Mala Kostrevnica - Prazgodovinsko grobišče Kajetov Laz	1	2		arheološka dediščina
19949	Mala Kostrevnica - Prazgodovinsko grobišče Teroh	1	2		arheološka dediščina
20074	Mala Kostrevnica - Toplar na domačiji Mala Kostrevnica 22	2	2		stavbna dediščina
19943	Mala Štanga - Gradišče Kamplov hrib	1	2		arheološka dediščina
423	Mala Štanga - Hiša Mala Štanga 6	2	2		stavbna dediščina
2192	Mišji Dol - Cerkev sv. Lucije	3	2		stavbna dediščina
19946	Podroje - Arheološko najdišče Roje	1	2		arheološka dediščina
20271	Preska nad Kostrevnico - Spomenik II. Štajerskemu bataljonu v Tisju	5	2		memorialna dediščina
20073	Preska nad Kostrevnico - Vinski hram Preska nad Kostrevnico 19	2	2		stavbna dediščina
2191	Primskovo - Cerkev Marijinega rojstva	3	2		stavbna dediščina
9247	Primskovo - Cerkev sv. Petra	3	2		stavbna dediščina
19954	Primskovo - Gradišče Primskova Gora	1	2		arheološka dediščina
20363	Primskovo - Spomenik partizanskim enotam Primskovega	5	2		memorialna dediščina
20362	Primskovo - Spominska plošča partizanskim enotam Primskovega	5	2		memorialna dediščina
11358	Primskovo - Tabor	4	2	valor	stavbna dediščina
20072	Račica - Hiša Račica 7	2	2		stavbna dediščina
20071	Račica - Kašča pri hiši Račica 8	2	2		stavbna dediščina
20069	Selšek - Toplar pri hiši Selšek 3	2	2		stavbna dediščina
22868	Spodnji Log pri Litiji - Arheološko najdišče Maljek	1	2		arheološka dediščina
928	Šmartno pri Litiji - Cerkev sv. Martina	3	2	valor	stavbna dediščina
20070	Šmartno pri Litiji - Gostilna pri Gabrijelu	2	2		stavbna dediščina
11162	Šmartno pri Litiji - Hiša Beneficiat	2	2		stavbna dediščina
2554	Šmartno pri Litiji - Kapela Ecce homo	3	2		stavbna dediščina
756	Šmartno pri Litiji - Mačkov toplar	2	2	valor	stavbna dediščina
20065	Šmartno pri Litiji - Razvaline gradu Slatna	2	2		stavbna dediščina
20277	Šmartno pri Litiji - Spomenik padlim v NOB	5	2		memorialna dediščina
20276	Šmartno pri Litiji - Spomenik padlim v prvi svetovni vojni	5	2		memorialna dediščina
20274	Šmartno pri Litiji - Spominska plošča Slavku Grumu	5	2		memorialna dediščina
20275	Šmartno pri Litiji - Spominsko znamenje v NOB padlim delavcem	5	2		memorialna dediščina
18796	Tuji Grm - Gradišče Vrh zidu	1	2		arheološka dediščina
19944	Velika Kostrevnica - Arheološko najdišče	1	2		arheološka

EŠD	Ime	Tip	Kategorija	SDP	Opombe_varstvo
	Bregarjev Laz				dediščina
19945	Velika Kostrevnica - Arheološko območje Verejev Laz	1	2		arheološka dediščina
20273	Velika Kostrevnica - Spominska plošča padlim v NOB	5	2		memorialna dediščina
20272	Velika Kostrevnica - Spominska plošča v NOB padlim gasilcem	5	2		memorialna dediščina
2565	Velika Štanga - Cerkev sv. Antona	3	2		stavbna dediščina
20068	Velika Štanga - Gospodarsko poslopje na domačiji Velika Štanga 6	2	2		stavbna dediščina
20270	Velika Štanga - Grob štirih padlih partizanov	5	2		memorialna dediščina
20269	Velika Štanga - Spomenik padlim v NOB	5	2		memorialna dediščina
802	Velika Štanga - Sušilnica pri hiši Velika Štanga 10	2	2		stavbna dediščina
19953	Vinji Vrh - Arheološko najdišče Vodiški hrib	1	2		arheološka dediščina
19952	Vintarjevec - Arheološko najdišče Gradišče	1	2		arheološka dediščina
2551	Vintarjevec - Cerkev sv. Petra	3	2		stavbna dediščina
20067	Vintarjevec - Hiša Vintarjevec 6	2	2		stavbna dediščina
19654	Vintarjevec - Prazgodovinska gomila	1	2		arheološka dediščina
20268	Vintarjevec - Spominska plošča kurirjem javke TV-3	5	2		memorialna dediščina
19960	Zavrstnik - Arheološko območje Tičnica	1	2		arheološka dediščina
2549	Zgornja Jablanica - Cerkev sv. Ane	3	2		stavbna dediščina
875	Zgornja Jablanica - Gospodarsko poslopje pri hiši Zgornja Jablanica 4	2	2		stavbna dediščina
20066	Zgornja Jablanica - Kašča pri hiši Zgornja Jablanica 16	2	2		stavbna dediščina
20267	Zgornja Jablanica - Spominska plošča padlim v NOB	5	2		memorialna dediščina

Legenda

EŠD		Evidenčna številka dediščine (EŠD) - za vpisane enote ali oznaka predloga za enote v postopku vpisa
Ime enote		Ime enote iz Registra kulturne dediščine (RKD)
Tip		Tip enote dediščine (po RKD)
	0	neznano
	1	arheološka dediščina
	2	profana stavbna dediščina
	3	sakralna stavbna dediščina
	4	sakralno profana stavbna ded.
	5	memorialna dediščina
	6	vrtnoarhitekturna dediščina
	7	naselbinska dediščina
	11	kulturna krajina
	12	zgodovinska krajina
	13	ostalo
Kat.		Kategorija varstvenega režima (po RKD)
	0	neznano
	1	razglasitev za spomenik
	2	varovanje v prostorskih aktih
	3	dokumentarno (arhivsko) varstvo
	4	ostalo
SDP		Razglasitev za kulturni spomenik državnega pomena (SDP)
	SDP	enota je razglašena za SDP
	valor.	enota je valorizirana za SDP (seznam)
Opombe_varstvo		Tip varstvenih usmeritev oz. režima <i>Določen na osnovi tipa dediščine v RKD + dodatni režimi, če je zaradi lastnosti enote to potrebno (režimi so opisani v poglavju 4).</i>
Opombe_status		Opomba glede statusa oz. stanja enote <i>Opombe glede vključitve v seznam oz. izključitve iz seznama.</i>
	degradirano	Enota je degradirana, v teku je izbris oz. sprememba kategorije režima v RKD.
	prost. nepomembno	Enota prostorsko ni pomembna.